

ARGUS

De vraag of het pistool echt was of niet, werd nooit beantwoord. 3

Boreaal

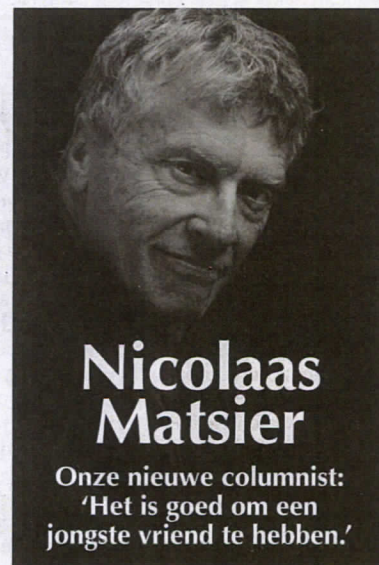
Marijn Kruk doorgrondt het rechts-radical denken.

8

Verfbeeld

De monumentale eenvoud van Jan de Beus.

16

Nicolaas Matsier

Onze nieuwe columnist: 'Het is goed om een jongste vriend te hebben.'

Be My Eyes

Kunstmatig intelligent speelgoed.

6

Antiquariaat

Wilma Schuhmacher, matrone van het betere boek.

18

Gezelschapsmannen

Betaald flirten in Tokio.

15

MICHEL WIJDEVELD M E N S I N D E R O S T O S

KUNT U EEN HEDERE DUIDING GEVEN VAN DEZE GRAP?...

ZODAT OOK MENSEN ZONDER GEVOEL VOOR HUMOR ER MET VOLLE TEUGEN VAN KUNNEN GENIETEN.

Afrika

Klaar voor de welvaartssprong. 14

Van Gene Zijde

Astrale troost van Bomans, Multatuli, Thijssen, Fortuyn. 10

- Trump** Koosjere kameraad van Israël. 2
- Gangmakers** Een verrijking van arme buurten. 3
- Biotex** Synthetisch overtreffende trap. 4
- Hot Succes** Verteltalent Manuëla Kemp. 5
- War on Drugs** Congres bij de maffia om de hoek. 12
- Drop** Terug naar snoepwinkel Smit. 13
- Wagner** Voorspelbaar adembenemend. 22
- Sjakie** Handige donders smeden hit. 23
- Grimmig** Met de Nenetsen op berenjacht. 24

De dikke klodders van Jan de Beus

2004: Zonder titel 30, Zonder titel 37 en Zonder titel 42 (vlnr).

door COEN DE JONGE

Een boerenzoon die schildert. Nee, geen luiken, deurposten of kozijnen, en ook geen reclameborden – hoewel zijn vader hem aanvankelijk wel naar de LTS stuurde om dat vak te leren, een neef verdiende er ook aardig zijn brood mee. En Jan wilde toch schilder worden? Nou dan.

Maar nee, Jan de Beus (Muiderberg, 1958) was niet gebouwd om te verkeren tussen mensen die hem vertelden wat hij moest doen. Dan maar naar de mavo – maar ook die schoolwereld paste niet bij zijn oude Erfgooiersgeest, doorgegeven via zijn moeder. Je eigen pad, dat trok hem meer aan. Op zijn vijftiende keerde Jan de school de rug toe. Einde formele opleiding. Had hij daar zo'n hekel aan? Ja natuurlijk. En toch is hij er dankbaar voor dat hij ooit met zijn lagere-schoolklas naar het Kröller-Müllermuseum in Otterlo was geweest. Toen zag hij die schilderijen van grootheden als Vincent van Gogh – en

ze kwamen bij hem binnen als een bliksemflits. Die ervaring zou hem anders nooit zijn overkomen, het gezin ging niet naar zoiets als een museum. Vader De Beus voerde zijn boerenwerk nog uit met paard en wagen, van fratsen als een tractor wilde hij niks weten.

Diezelfde eigenzinnigheid dreef zoon Jan langs een onorthodox vormingstraject. Hij wilde kunstenaar worden, schilder en tekenaar. Kreeg hij dan helemaal geen professionele aanwijzingen? Jawel, eerst één avond in de week een cursus in het dorp bij de artistieke schoolmeester Jan Meijer, tekenen, schilderen en ook nog wat kleien. Dat duurde een half jaar. Toen tweeënhalf jaar bij schilder Roland van den Berg, een middag in de week. En vervolgens nog drie maanden aan de Rijksacademie, twee avonden per week. Dat was het.

En toch nam hij in 1974 al het besluit om echt kunstenaar te worden. Enkele jaren later maakte hij deel uit van de groep in Berlijn die Die Neue Wilde ging heten. Maar een rasecht individu kan moeilijk de sociale mores van een

groep verdragen. Ook hier ging Jan de Beus zijn eigen weg, hoewel het leven in Berlijn heel inspirerend was.

Nu zijn we decennia verder en heeft de schilder uit Muiderberg een grote tentoonstelling in museum Flehite in Amersfoort. Zijn zoveelste. Inmiddels heeft hij zich ook ontwikkeld tot een self made-intellectueel, met grote kennis van kunstvormen als literatuur en muziek. Verbazend? Welnee, intellectuelen worden steeds minder aan de universiteiten gebakken, merkte de essayist Weverbergh in 1964 al eens op toen hij het had over Simon Vinkenoog – ook iemand die zich op eigen kracht ontwikkelde.

Bij de opening in Flehite werd op die autodidactische eruditie van De Beus nadrukkelijk gezinspeeld, in bijdragen van de Vlaamse dichter Etienne Delbaere, van dominee/performer Klaas Vos (met een gedicht van Kavafis) en pianist Hugo de Graaff.

Deze keer presenteert De Beus zich niet al-

2014: Après Jean Genet V, South Africa III, Limone sul Garda (vlnr).

Jan de Beus in zijn atelier.

FOTO'S JANDEBEUS.NL

leen als schilder, maar ook als verzamelaar, met werk dat hem in hoge mate aanspreekt. Denk daarbij aan een Cobraïst als Theo Wolvecamp, ook zo'n jongen van het land; Armando uiter-aard, de man van de schuldige landschappen. En Karel Appel, voor wie verf ook bij uitstek zijn materie was.

De tentoonstelling in Flehite toont vele aspecten van zijn persoon. Zoals de altijd aanwezige achtergrond als boerenjongen; denk eens aan het zuigende geluid onder je klompen als je op een regenachtige dag bij de boerenwoning

rondloopt. Modder en mest, een verklaring voor de dikke lagen verf die hij vrijwel altijd gebruikt – een massa die hem noopt zijn grotere schilderijen horizontaal te behandelen. Soms lijken zijn werken daardoor bijna gebeeldhouwd. 'Pasteus', zeggen de kenners dan. Dikke, veelzeggende klodders. Ooit wilde een koper van een doek zijn aanschaf wegen. Hij kreeg een object van veertien kilo aan de muur.

www.jandebeus.nl
www.museumflehite.nl, tot 2 maart

2024: Naar Brückner, zeven.